

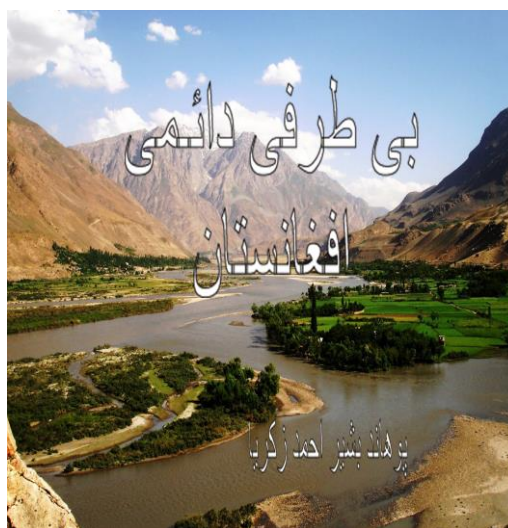
<http://www.arianafghanistan.com>

۲۰۱۹/۰۱/۲۹

دوکتور بشیر احمد زکریا

بی طرفی دائمی افغانستان : رساله تحقیقی قسمت دوم

پوهاند بشیر احمد زکریا

ترجمه : رحمت آریا

فصل اول

پیش فرضیه ها:

«آیا افغانستان شانس آن را دارد تا در آینده در آسیا، مانند سوئزرلند در اروپا، ملت دائماً بی طرف گردد؟» باید بخاطر داشته باشیم که آنچه را که سوئزرلند منحصراً نمایندۀ تمام ملل کوچک ساخت "بی طرفی دائمی" بود که در سال ۱۸۱۵م در کانگرس ویانا زمانی به آن نایل شد که اروپای آشوبناک و پرهرج و مرج این کشور را محاصره کرده بود و تحت تهدید جنگها قرار داشت، این تقریباً همان حالتی است که امروز آسیا به آن روبروست.

تعریف مصطلحات:

قبل از مدخل به مبحث «بی طرفی دائمی» افغانستان، که مانند سوئزرلند در آسیا گردد، نخست باید اصطلاحاتی را تعریف کنیم که در این مبحث بکار میرود.

"کشور بی طرف دائمی": کشور مستقلی است، که به اساس یک معاهده بین المللی و امضاء شده از طرف قدرتهای عمده، متعهد میگردد تا در تمام جنگها علیه دول متحارب منحصراً یک کشور بی طرف باقی بماند و حق دفاع از خود را از طریق نیروی نظامی ملی خود و یا از طریق ملیشیای نظامی خود داشته باشد، مشروط به آن که اگر هر نوع حمله بر حریم سرحدی آن از خارج از کشور بوقوع بپیوندد. مثال: بی طرفی سوئزرلند یگانه نمونۀ کشور بی طرفی دائمی است که طی دوصد سال از بوتۀ آزمون زمان مؤفقانه بدر آمده است.

کشور بی طرف: به هر آن کشور مستقلی اطلاق میگردد که خود را در برابر دولت و یا دول متحارب، در برابر هر نوع جنگ جاری و یا جنگی که میان دو کشور و یا چندین کشور «مانند جنگ جهانی دوم» به وقوع می پیوندد بی طرف اعلان نماید. مثال: بی طرفی افغانستان و غیر منسلک بودن افغانستان بین سالهای ۱۹۱۹

— ۱۹۷۸م؛ افغانستان در سه جنگ میان هند و پاکستان، طی جنگ اول و جنگ دوم جهانی بی طرف باقی ماند. حقوق و وجایب نیروی بی طرف در قسمتهای مواد ۵ [1] و ۱۳ [2] کنوانسیون سال ۱۹۰۷ هاگ تعریف شده اند.

¹ - The Hague Convention 1907. Article V - Convention Concerning the Rights & Duties

of neutral Powers in naval war. Avalon Project of Yale Law School on Laws of War. The Hague 1899 & 1907 Conventions.

² -Ditto. The Hague Convention 1907. Article XIII -

بی طرف بودن و سیاست خارجی بیطرف : زمانیست که یک کشور اعلان می کند که بی طرف باقی می ماند و قصد دارد در آینده در جنگهای محتمل الوقوع بیطرف باقی بماند. این نوع کشور حق درگیر شدن در جنگ را در صورتی دارد که اگر یک مملکت درگیر در جنگ دیگر بالایش حمله کند. سویدن طی جنگ دوم جهانی سیاست بیطرفی را اختیار کرده بود و بعد از جنگ به همین سیاست ادامه داد.

سیاست غیر متحارب یا سیاست غیر منسلک : این نوع دولت یا دول مجبور نیستند بیطرف باقی بمانند، ولی قصد دارند که **غیر مداخلت گر** بمانند و به کدام ائتلاف نظامی نه پیوندند. مثال : افغانستان : بعد از جنگ دوم جهانی عضو نهضت عدم انسلاک بود.³

اکثریت مردم زمانی که اصطلاح «بیطرفی دائمی» را می شنوند تنها و تنها راجع به سوئیتزلند فکر می کنند. لیکن از لحاظ تاریخی از سالهای ۱۵۰۰م به بعد کشور های بوده اند که بیطرفی خود را اعلان نموده اند ولی باز هم از طرف یکی از نیرو های متحارب مورد تاخت و تاز قرار گرفته اند.

طور مثال بلجیم Belgium: در سال ۱۸۳۱ م در بین مردم خود و با توجه به بی میلی و اکراه نزدیک ترین همسایه خود هالند مذاکراتی را آغاز کرد، سرانجام اکثریت نیرو های اروپایی در سال ۱۸۳۹م بیطرفی بلجیم را بخاطر توازن قواء در منطقه که خیلی ها به منفعت شان بود ضمانت کردند. در جنگ های فرانکو – پروس Franco-Prussian طی سال های ۱۸۷۰ – ۱۸۷۱م، کنفرانس لندن در سال ۱۸۳۹م مانع آزمندیها و جاه طلبی های بیسمارک شد زیرا تنها برتانیه نیروی بازدارنده بود که از بی طرفی دائمی بلجیم دفاع کرد.[3] متأسفانه طی جنگ دوم جهانی بود که تانکهای پنزر نازیها Nazi Panzer tanks در سال ۱۹۴۰م علی الرغم رسیدن نیرو های مؤتلفه به کمک بلجیمیها، بلجیم را طی هجده روز مورد تاخت و تاز قرار دادند. علت ناکامی را اساساً باید به گردن قوتهای ائتلاف انداخت، زیرا نیرو های مؤتلفه در برابر لشکر خیلی مجهز موتوریزه غول آسای هیتلر Hitler فاقد نیروی بازدارنده توانمند بودند.

آستریا Austria: در آخرین روز های جنگ دوم جهانی از طرف قوت های متحده: اتحاد شوروی، برتانیه، ایالات متحده امریکا و فرانسه اشغال شد. قوتهای متحده بعد از مذاکرات پر درد سر چندین ساله، احساس کردند که خروج از مملکت «مردم متحد آستریا» با داشتن حکومت منتخب خود شان، برایشان خیلی سودمندتر است نسبت به اینکه شمال تحت سیطره اتحاد شوروی و جنوب تحت سیطره نیرو های سه گانه متحده قرار گیرد. هر چهار نیرو، بی طرفی آستریا را تحت پیمان دولت آستریا منعقد سال ۱۹۵۵م امضاء نمودند. از آنزمان تا کنون آستریا برخوردار از استقلال، صلح و امنیت بوده و بر مبنای آن، بار دیگر فرهنگ غنامند تاریخی و اقتصاد نیرومند خود را به دست آورده است.

لاوس Laos : علی الرغم مذاکرات نیرومند بوسیله دیپلماتهای متجرب، قبل از آغاز بحث جدی پیرامون بی

³ - Crankshaw, Edward. Bismark (London: Macmillan Papermac.ed., 1982), 248-248

طرفی، موفق نه شد. پروفیسر الف. ک. کورنین *Professor A. K. Cronin* متخصص شهیر جهان در امور بی طرفی دولتی *state neutrality* نکته مهمی را در این باره ذکر کرده است « لاوس داستان پندآگین تله دام بیطرف ساختن یک حوزه شبه جزیره ای است که از لحاظ جغرافیوی نامناسب و به تله انداختن آن در جنگ داخلی و همسایه است.» در فصل بعدی ما لیست «**هفت شرط تیوری بیطرفی دائمی Seven Conditions of the Theory of Permanent Neutrality**» پروفیسر الف. ک. کورنین [4] را ارائه خواهیم کرد. [5]

ترکمنستان Turkmenistan : جمهوریت توتالیتار یا استبدادی از بقایای اتحاد شوروی سابق، بعد از اعلان استقلال خود در سال ۱۹۹۱م به مجمع عمومی سازمان ملل متحد درخواست کرد تا قطعنامه را مبنی بر به رسمیت شناختن بیطرفی دائمی ترکمنستان تصویب نماید. جالب اینجاست که قطعنامه پیشنهادی ترکمنستان به حمایت و تعهد نیرو های عمده بشمول فدراسیون روسیه، ایالات متحده امریکا، ایران، پاکستان و ترکیه بدون ضمانت اجرایی به تصویب رسید. این قطعنامه ضمانت عملی یا اجرایی را به علت نبود پشتیبانی شورای امنیت سازمان ملل متحد که متشکل از اعضای دائمی آن شوری یعنی فدراسیون روسیه، چین، انگلستان، ایالات متحده امریکا و فرانسه است، نداشت. از زمان ایجاد طرحی به نام سازمان بنام ملل متحد یعنی از ۲۴ اکتوبر سال ۱۹۴۵م مجمع عمومی سازمان ملل متحد هزاران مصوبه را تصویب نموده که در آرشیف های عظیم سازمان ملل متحد، بدون قابلیت عملی، در زیر گرد های خاک بصورت بی جان افتیده اند.

فصل دوم

علایم : امکانات افغانستان که سویتزرلند آسیا گردد.

قبل از آغاز صحبت بر اینکه آیا افغانستان می تواند در آسیا مانند سویتزرلند اروپایی، بی طرف دائمی گردد یا نه، ما باید سویتزرلند سال ۱۸۱۵م را با افغانستان "ی" که خیلی دور نباشد در آینده مقایسه نمائیم. برای اینکه بتوان چنین مقایسه را انجام دهیم ما باید معایری را داشته باشیم که پیش شرط های قبلی برای موفق شدن به بی طرف دائمی یک ملت مانند سویتزرلند باشد که اینک سویتزرلند طی دوصد سال اخیر با موفقیت مزید نمونه و سرمشقی بی طرفی دائمی شناخته شده است. متخصص شهیر جهان پروفیسر الف. ک. کورنین بعد از مطالعه بی طرفی سیزده دولت، «تیوری بی طرفی» را ارائه نموده است. [6] این تیوری هفت شرط خیلی مهم دارد که ما آنرا در این رساله با اختصار بزبان ساده به بحث می گیریم زیرا این رساله برای آگاهی مردم افغانستان در زمان آشفته کنونی نوشته شده است؛ چنان زمان آشوبناکی که هستی این کشور را تهدید می کند.

⁴ - Sustaining Security: Rethinking American Security Strategy, Eds. Jeremi Suri & Benjamin Valentino. Tobin Project. Oxford University Press. 2016.

⁵ - Ditto. Cronin, A.K. Neutralization as a Sustainable Approach to Afghanistan. Chapter Xiii. Pp. 349-83.

⁶ - Ditto. Sustaining Security: Cronin, A.K. Neutralization as a Sustainable Approach to Afghanistan. Chapter Xii. Pp. 349-83. "Building a Theory of Neutralization", pp. 373 - 375.

" معیار مؤفقیت یک کشور برای نیل به بی طرفی دائمی":

۱ - **پشتیبانی بومی:** باید موجود باشد: باید مردم متحد موجود باشد، ملتی که بخاطر بقای خود خواستار و نیز متعهد به بیطرفی دائمی منحصیث یک دولت مستقل باشد - «میزان بیطرفی را که اتباع یک دولت بی طرف می پذیرد» - و عمدتاً اینکه آغاز توافق به آن مهمتر از قوت، ماهیت و نوع ضمانت خارجی آن است

۲ - **جغرافیه:** چنین کشوری باید مناسب باشد: کشور محاط به خشکه با اراضی کوهی برای جنگهای گوریلابی بخاطر دفاع از کشور، مناسب «این حالت -م» است. «سرزمین های هموار، شبه جزیری و کشور های واقع در کرانه های ساحلی در این بخش ناکام بوده اند.»

۳ - **سرحدات مورد منازعه باید موجود باشد:** سویتزرلند با ولایات همجوار خود مانند «آپتر ساوی» (که آنهم بی طرف بود) پیرامون استقلالیت دارای ابهام و پیچدگی بود و سویس میتواندست بخاطر حفظ بی طرفی خود به آنجا عساکر بفرستد.

۴ - **سابقه منازعات داخلی:** مطالعات سبزه کشور نشان داده است که منازعات داخلی مانع «بی طرفی دائمی» نیستند. تاریخ معاصر نشان می دهد که سویتزرلند در مقایسه با هر کشور دیگر اروپایی، جنگهای داخلی فراوانی را پشت سر گذاشته است.

۵ - **ارزش بلند اقتصادی و جیوپولیتیک:** ارزش تجارتی اهمیت خود را دارد ولی برای معیار بی طرفی دائمی کافی نیست، علاوه بر آن، چنین کشوری باید راه های «معاور» کلیدی تجارتی، یا موقعیت مهم جیو پولتیک داشته و یا دارنده منابع طبیعی باشد.

۶ - **تضمین برای "بیطرفی دائمی":** باید تضمینی از طرف قدرتهای عمده و همسایگان و یا ضمانت جهانی، بوسیله امضاء کننده گان متعهد موجود باشد.

۷ - **این «بی طرفی» باید بی طرفی قوی نظامی باشد:** برای دولت بی طرف باید قوای مسلح نیرومند دفاعی تحت یک توافق بین المللی تأمین گردد و چنین دولتی باید قادر به عملی ساختن تعهدات خود نسبت به تضمین کنندگان با حفظ استقلال کامل و عدم انسلاک باشد.*

جدول مقایسوی بی طرفی دائمی با پیروی از

سویتزرلند در سال ۱۸۱۵ و افغانستان در سال ۲۰۲۰

* مندرجات قید شده در قوسین برگرفته شده از نظریات پروفیسر الف. ک. کورنین در باب بی طرفی دائمی اند و کورنین اجازه داده اند تا از نظریات شان یاد آوری کنم

هفت شرط یاد شده : شرط موجود با «بلی» و نا - موجود با « نه » نشاندهی شده اند							
شرایط	#	#	#	#	#	#	#
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	
سوئزرلند ۱۸۱۵	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	
افغانستان ۲۰۲۰	نه	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	

پایان قسمت دوم

